

ทัศนคติของเด็กวัย 9 ถึง 14 ปี ต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก
ฉบับคณะกรรมการประกวด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-พ.ศ. 2527

นางสาวเพ็ญประภา กฤตยานวิษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-147-3

011560

I16732030

THE ATTITUDES OF 9-14 YEARS CHILDREN TOWARDS THE 1981-1984
THAI AWARD-WINNING BOOKS

Miss Phenphrapha Krittayanawat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ หัตถคดีของเต็ทวีย์ 9 ถึง 14 ปี ต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับ
คณะกรรมการประกวด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-พ.ศ. 2527

โดย นางสาวเพ็ญประภา กฤตยานวิชัย
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... *Signature* .....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)
รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *Signature* ..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณิ วราทร)

..... *Signature* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

..... *Signature* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล)

..... *Signature* ..... กรรมการ
(อาจารย์ ประเทศ สุขสถิตย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ทักษะการคิดของเด็กรวย 9 ถึง 14 ปี ต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก
ฉบับคณะกรรมการประกวด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-พ.ศ. 2527

ชื่อนิสิต   นางสาวเพ็ญประภา กฤตยานวัช

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช

ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการคิดของเด็กรวย 9 ถึง 14 ปี ต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด ในด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดและได้รับรางวัล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-พ.ศ. 2527 จำนวน 18 เรื่อง ส่วนกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วยนักเรียนระดับประถมศึกษา (ป. 4-6) และมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1-3) จำนวน 300 คน เป็นนักเรียนชาย 150 คนและนักเรียนหญิง 150 คน จากโรงเรียนเทศบาลปากพนัง 1 โรงเรียนสตรีปากพนัง และโรงเรียนปากพนัง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาประเภทบันเทิงคดีจำนวน 4 เรื่อง คือ เลือกหยอกกับความซุซ จ้าวป่า หนีใหญ่จัญญ์ และ ต้นไม้เพื่อนมีคุณภาพ ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ และมีค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุดทั้งสี่เรื่อง

สำหรับหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาประเภทคำประพันธ์จำนวน 2 เรื่อง คือ ธรรมชาติคือครู และ ก ข ชับชานมีคุณภาพ ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ และมีค่าเฉลี่ยทั้งสามด้านอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุดทั้งสองเรื่อง

ส่วนหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับมัธยมศึกษาคอนคิน (ระดับเด็กก่อนวัยรุ่น) ประเภทบันเทิงคดี 4 เรื่อง ประเภทสารคดี 4 เรื่อง และประเภทคำประพันธ์ 4 เรื่อง มีเนื้อหาอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุด 7 เรื่อง (บันเทิงคดี 3 เรื่อง คือ ขุนาน้อยกลางทุ่งนา ลูกป่า และ เพื่อนแท้ สารคดี 1 เรื่องคือ ว่าวไทย และคำประพันธ์ 3 เรื่อง คือ นิทานภาพพุทธรักษา หญิงดี และ สัควาสุภามิต) อยู่ในระดับดีหรือเด็กชอบมาก 4 เรื่อง (บันเทิงคดี 1 เรื่อง คือ เหยี่ยวชาค้วน สารคดี 2 เรื่อง คือ ชีวิตใต้ทะเลไทย และ เปลือกหอยของไทย และ คำประพันธ์ 1 เรื่อง คือ สาวรุ่น) มีการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุด 11 เรื่อง (บันเทิงคดี 4 เรื่อง คือ ขุนาน้อยกลางทุ่งนา ลูกป่า เพื่อนแท้ และ เหยี่ยวชาค้วน สารคดี 3 เรื่อง คือ ชีวิตใต้ทะเลไทย เปลือกหอยของไทย และ เที่ยววัดโพธิ์ และ คำประพันธ์ 4 เรื่อง คือ นิทานภาพพุทธรักษา หญิงดี สัควาสุภามิต และ สาวรุ่น) อยู่ในระดับดีหรือเด็กชอบมาก 1 เรื่อง คือ ว่าวไทย (สารคดี) และมีภาพประกอบอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุด 6 เรื่อง (บันเทิงคดี 1 เรื่อง คือ เพื่อนแท้ สารคดี 3 เรื่อง คือ ชีวิตใต้ทะเลไทย เปลือกหอยของไทย และ เที่ยววัดโพธิ์ และ คำประพันธ์ 2 เรื่อง คือ หญิงดี และ สัควาสุภามิต) อยู่ในระดับดีหรือเด็กชอบมาก 3 เรื่อง (บันเทิงคดี 1 เรื่อง คือ เหยี่ยวชาค้วน และ คำประพันธ์ 2 เรื่อง คือ นิทานภาพพุทธรักษา และ สาวรุ่น) เมื่อพิจารณาทั้งสามด้านปรากฏว่า มีหนังสือที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากหรือเด็กชอบมากที่สุด 9 เรื่อง (บันเทิงคดี 3 เรื่อง คือ ขุนาน้อยกลางทุ่งนา ลูกป่า และ เพื่อนแท้ สารคดี 3 เรื่อง คือ ชีวิตใต้ทะเลไทย เปลือกหอยของไทย และ เที่ยววัดโพธิ์ และ คำประพันธ์ 3 เรื่อง คือ นิทานภาพพุทธรักษา หญิงดี และ สัควาสุภามิต) อยู่ในระดับดีหรือเด็กชอบมาก 3 เรื่อง (บันเทิงคดี 1 เรื่อง คือ เหยี่ยวชาค้วน สารคดี 1 เรื่อง คือ ว่าวไทย และ คำประพันธ์ 1 เรื่อง คือ สาวรุ่น)

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ลักษณะเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษาของหนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดและได้รับรางวัลนั้น ตรงกับความต้องการและความสนใจในการอ่านของเด็ก

จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ คือ สำนักพิมพ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหารจัดทำหนังสือสำหรับเด็กควรจัดทำภาพประกอบของหนังสือให้มีความสวยงาม มีชีวิตชีวา ดึงดูดความสนใจ มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีขนาดเหมาะสมกับวัย

และมีความถูกต้องตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะภาพประกอบจะเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรพยายามส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักหรือได้อ่านหนังสือที่เหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น เช่น จดนิทรรศการหนังสือ เล่านิทาน เป็นต้น

are very good or the pupils like most.

Four titles of fiction, four titles of non-fiction and four titles of verse for the secondary pupils are rated that seven titles are very good on content (one non-fiction: Waothai, three fiction: Khanamnoiklangthungna, Lukpa and Phuanthae and three verse: Nithanphapphutaraksa, Yingdee and Sakawasuphasit). Four titles are rated good (two non-fiction: Chiwittaitaithalethai and Pluakhoikhongthai, one fiction: Yieokhadoan and one verse: Sowrun). Considering their usages of language, eleven titles are rated very good (four fiction: Khanamnoiklangthungna, Lukpa, Phuanthae and Yieokhadoan, three non-fiction: Chiwittaitaithalethai, Pluakhoikhongthai and Thieowatpho, and four verse: Nithanphapphutaraksa, Yingdee, Sakawasuphasit and Sowrun). One title is rated good (non-fiction: Waothai). As for their illustrations, six titles are rated very good (three non-fiction: Chiwittaitaithalethai, Pluakhoikhongthai and Thieowatpho, one fiction: Phuanthae, and two verse: Yingdee and Sakawasuphasit). Three titles are rated good (one fiction: Yieokhadoan and two verse: Nithanphapphutaraksa and Sowrun). Considering the three criteria as a whole, it was found that nine titles are rated very good (three fiction: Khanamnoiklangthungna, Lukpa and Phuanthae, three non-fiction: Chiwittaitaithalethai, Pluakhoikhongthai and Thieowatpho and three verse: Nithanphapphutaraksa, Yingdee and Sakawasuphasit). Three titles are rated good (one non-fiction: Waothai, one fiction: Yieokhadoan and one verse: Sowrun).

The result of the research meets the hypothesis that the aspects of the content, illustration and language usage of the Thai award-winning books meet the children's interest and need.

The researcher recommends that the publishers and those who concern with producing children's books should create beautiful and lively illustration in order to attract children's attention. Moreover, illustration ought to harmonize with content and be at the right size for children at various age levels and realistic, because illustration is an important factor in children's reading interests. Besides, librarians should encourage children to read more Thai award-winning books for children.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์กลุ่มจิตต์
หลายเวช แห่งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ซึ่งได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และ
ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ-
ศึกษาแห่งชาติ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรีกษา และตรวจตราแก้ไขในต้นสภิติ ผู้วิจัยขอกราบ-
ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล. จ้อย
มันหิวัชรินทร์ ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณจินตนา ไบกาชโย นักวิชาการศึกษา 7 หัวหน้างานส่งเสริมการพัฒนานหนังสือ(งาน-
ส่งเสริม 2) ศูนย์พัฒนานหนังสือ กรมวิชาการ คุณสมเจตน์ ภาพศิษย์ หัวหน้างานเลขทึลป์
และคุณประเทก สุขสถิตย์ นักวิชาการช่างทึลป์ 5 ฝ่ายเลขทึลป์ กรมวิชาการ กระทรวง-
ศึกษาธิการ ซึ่งกรุณาพิจารณา ตรวจตรา แก้ไขแบบสอบถาม และ ขอขอบพระคุณ
อาจารย์เริงเกียรติ อรรถพร ผู้อำนวยการโรงเรียนปากพนัง อาจารย์อรุณ นนทแก้ว
ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีปากพนัง อาจารย์สวัสดิ์ ชุนทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
เทศบาลปากพนัง 1 ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตลอดจนนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาที่ให้การสนับสนุนในค้ำนกำลังทรัพย์
และกำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณที่ต่างๆและเพื่อนๆทุกคนที่ให้อำล้งใจและให้ความ-
ช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย

เพ็ญประภา กฤตยานวิษ

บทคัดย่อภาษาไทย	4
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๕
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญตาราง	๘

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
นิยามศัพท์	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
ข้อจำกัดของการวิจัย	8
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2. หนังสือสำหรับเด็ก ความต้องการและความสนใจในการ การอ่านของเด็ก.....	23
พัฒนาการเด็ก	24
ความต้องการของเด็ก	40
การอ่านของเด็ก	44
ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	การประกวดหนังสือสำหรับเด็ก 55
3.	การดำเนินการวิจัย 57
	ขอบเขตของการวิจัย 57
	ตัวอย่างประชากร 59
	วิธีดำเนินการวิจัย 59
	ศึกษาและเตรียมงาน 59
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 63
	การวิเคราะห์ข้อมูล 63
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 65
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 129
	บรรณานุกรม 159
ภาคผนวก ก.	แบบสอบถามความคิดเห็นของเด็ก 168
ภาคผนวก ข.	รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัล ประจำปีพ.ศ. 2524 - พ.ศ. 2527 173
ภาคผนวก ค.	บรรณมิตินหนังสือสำหรับเด็กที่ใช้ในการวิจัย 183
ประวัติผู้เขียน	 202

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	คำร้อยละเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กวัย 9-11 ปี ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภทบันเทิงคดี...	67
2	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก วัย 9-11 ปี ด้านเนื้อหาของหนังสือภาษาไทย ประเภทบันเทิงคดี.....	69
3	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก วัย 9-11 ปี ด้านการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทย ประเภทบันเทิงคดี..	72
4	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เด็กวัย 9-11 ปี ด้านภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท บันเทิงคดี	75
5	คำร้อยละเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กวัย 9-11 ปี ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	78
6	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก วัย 9-11 ปี ด้านเนื้อหาของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	80
7	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก วัย 9-11 ปี ด้านการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	82
8	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก วัย 9-11 ปี ด้านภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	85
9	คำร้อยละเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กวัย 12-14 ปี ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท บันเทิงคดี	88

10	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็กวัย เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านเนื้อหาของหนังสือภาษาไทย ประเภท บันเทิงคดี	91
11	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของเด็ก เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทย ประเภท บันเทิงคดี	94
12	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท บันเทิงคดี	97
13	คำร้อยละเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กวัย 12-14 ปี ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท สารคดี	100
14	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านเนื้อหาของหนังสือภาษาไทย ประเภท สารคดี	103
15	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทย ประเภท สารคดี	107
16	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท สารคดี	111
17	คำร้อยละเฉลี่ยของความคิดเห็นของเด็กวัย 12-14 ปี ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา และภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	115
18	คำร้อยละจำแนกตามเพศและคำร้อยละรวมของความคิดเห็นของ เต็ทว้ย 12-14 ปี ด้านเนื้อหาของหนังสือภาษาไทย ประเภท	

ตารางที่

	คำประพันธ์	118
19	คำร้อยลจําแนกตามเพศและคำร้อยลรวมของความกิดเห็นของ เด็กวัย 12-14 ปี ด้านการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	122
20	คำร้อยลจําแนกตามเพศและคำร้อยลรวมของความกิดเห็นของ เด็กวัย 12-14 ปี ด้านภาพประกอบของหนังสือภาษาไทย ประเภท คำประพันธ์	125